

הַכִּי הוּא וַדַּאי. וְתֵא חַזִּי מַה
 כְּתִיב וַיֹּאמֶר יי זַעֲקַת סְדוּם
 וְעַמּוּרָה כִּי רַבָּה. בְּקַדְמֵיתָא
 וַיִּי אָמַר. וּלְבַסּוּף וַיֹּאמֶר יי
 זַעֲקַת סְדוּם וְעַמּוּרָה וְגו'.
 דָּא אִיהוּ דְרָגָא עֲלָאָה
 דְּאִתְגַּלִּי לִיהַ עַל דְּרָגָא
 תַּתָּאָה,

הם כלולים לשמונה.
 עוד פותחת ואמרת אולי
 ימצאון שם עשרים, שמא
 יגדלו בנים לתלמוד תורה
 ויש להם שכר לעשרת
 הדברות שתי פעמים בכל
 יום, דאמר רבי יצחק כל
 המגדל בנו לתלמוד תורה
 ומוליכו לבית רבו בבקר
 ובערב מעלה עליו הכתוב

באלו קיים (עליו) התורה ב' פעמים בכל יום. מה כתיב ויאמר לא
 אשחית בעבור העשרים.

עוד פותחת ואמרת אולי ימצאון שם עשרה. אמרת רבוננו של
 עולם שמא היו מאותם העשרה הראשונים של בית הכנסת
 שנוטל שכר כנגד כלם שבאים אחריהם, מה כתיב (ביה) ויאמר
 לא אשחית בעבור העשרה.

כל זה יש לנשמת הצדיק לומר על הרשעים, כיון שלא נמצא
 בידם כלום, מה כתיב וילך יי באשר כלה לדבר אל אברהם
 ואברהם שב למקומו. מהו למקומו. למקום מעלתו הידועה.

אמר רבי מצוה לו לאדם להתפלל על הרשעים כדי שיחזרו
 למוטב ולא יבנסו לגיהנם. דכתיב, (תהלים לה) ואני בחלותם
 לבושי שק וגו'. ואמר רבי אסור לו לאדם להתפלל על הרשעים
 שיסתלקו מן העולם, שאלמלא סלקו הקדוש ברוך הוא לתרח
 מן העולם כשהיה עובר עבודה זרה, לא בא אברהם אבינו
 לעולם, ושבטי ישראל לא היו, והמלך דוד ומלך המשית,

וְהַתּוֹרָה לֹא נִתְּנָה, וְכָל אוֹתָם הַצְּדִיקִים וְהַחֲסִידִים וְהַנְּבִיאִים לֹא
 הָיוּ בְּעוֹלָם. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֵּינּוֹן שְׂרוּאָה הַקְּרוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֹא
 נִמְצָא בְּרֻשָׁעִים כְּלוּם מִכָּל אוֹתָם הָעֲנִינִים, מֵה בְּתִיב וִיבֹאוּ שְׁנֵי
 הַמְּלָאכִים סְדוּמָה וְגו', (עד כאן מדרש הנעלם)

זוהר

(דף קה ע"ב)

אֲרָדָה נָא וְאֲרָאָה הַכְּצַעֲקָתָהּ הַבָּאָה אֵלַי עָשׂוּ כְּלָה.
 לְמֵאן קָא־אִמַּר. אִי תִימָא לְאַנוּן מְלֵאכִין. מֵאן חָמָא
 מְלִיל עִם דָּא וּפְקִיד לְדָא. אֵלָא לְאַבְרָהָם קָא־אִמַּר
 דְּבַר־שׁוֹתִיָּה קְיִימִין אַנוּן אַתְרֵי. דְּבַר אַחַר לְאַנוּן מְלֵאכִין.
 מֵה דְּאִתְמַר לְאַבְרָהָם מֵה טַעֲמָא עָשׂוּ. עָשָׂה מְבַעֲי לִיָּה.
 מֵאִי עָשׂוּ. (אֵלָא) דָּא אַבְרָהָם וּשְׁכִינְתָּא דְּלֹא אַעֲדֵי מִנִּיה.
 עָשׂוּ מֵה דְּאִתְמַר לְמְלֵאכִין, בְּגִין דְּהוּוּ זְמִינִין תַּמָּן
 וְהוּוּ מִשְׁתַּכְּחִין לְמַעַבְד דִּינָא, וְעַל דָּא עָשׂוּ.

דְּבַר אַחַר עָשׂוּ (לְמַעַבְד) כְּתַרְגוּמוֹ עֲבָדוּ. וְכִי לֹא הוּוּ יַדַּע
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיְהוּ אָמַר אֲרָדָה נָא וְאֲרָאָה,
 וְהָא כְּלָא אַתְגְּלִי קַמִּיהָ. אֵלָא אֲרָדָה נָא מְדַרְגָּא דִּרְחֻמֵּי
 לְדַרְגָּא דְּדִינָא, וְהֵינּוּ (הָאִי) יְרִידָה. וְאֲרָאָה, רֵאִיָּה דָּא
 הִיא לְאַשְׁגָּחָא עֲלִיהוֹן בְּמֵאן דִּינָא יַדִּין לוֹן.

אֲשַׁכְּחִין רֵאִיָּה לְטַב וְאֲשַׁכְּחִין רֵאִיָּה לְבִישׁ. רֵאִיָּה
 לְטַב, דְּכַתִּיב, (שְׁמוֹת ב) וִירָא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וַיַּדַּע. רֵאִיָּה לְבִישׁ, דְּכַתִּיב אֲרָדָה נָא וְאֲרָאָה (ב"א

אֲשַׁכְּחֶנּוּ יְרִידָה לְטַב וְאֲשַׁכְּחֶנּוּ יְרִידָה לְבִישׁ. לְטַב דְּכַתִּיב, (שמות ט) וַיֵּרֶד יְיָ עַל הַר סִינַי.
 (במדבר יא) וַיֵּרְדְתִי וְדַבַּרְתִּי עִמָּךְ שָׁם. יְרִידָה לְבִישׁ אֲרָדָה נָא בְּגִין) לְאֲשַׁגְחָא
 עַל־יֵיהוּ בְּדִינָא, וְעַל דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַמְּכַסֶּה
 אֲנִי מֵאֲבֵרָתָם:

וְאֲבֵרָתָם הָיוּ יְהִיָּה לְגוֹי גָּדוֹל וְעֲצוּם. מֵאִי טַעְמָא בְּרַכָּה
 דָּא הָכָא. אֲלֵא בְּגִין לְאוֹדְעָא דְאֲפִילוּ בְּשַׁעְתָּא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְתִיב בְּדִינָא עַל עֲלָמָא לָא אֲשַׁתַּנִּי.
 דְּהָא יְתִיב בְּדִינָא עַל דָּא (ד"א ל"ג וְיְתִיב) וּבְרַחֲמֵי עַל דָּא
 וְכֻלָּא בְּרַגְעָא חֲדָא וּבְשַׁעְתָּא חֲדָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה וְהָא כְּתִיב, (תהלים ט) וְאֲנִי תִפְלַתִי לְךָ יְיָ
 עַת רָצוֹן. זְמַנִּין דְּאִיהוּ עַת רָצוֹן וְזְמַנִּין דְּלֹא אִיהוּ
 עַת רָצוֹן. זְמַנִּין דְּשָׁמַע וְזְמַנִּין דְּלֹא שָׁמַע. זְמַנִּין דְּאֲשַׁתְּכַח
 וְזְמַנִּין דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח דְּכַתִּיב, (ישעיה נה) דִּרְשׁוּ יְיָ בְּהַמְצָאוֹ
 קְרָאוּהוּ בְּהִיּוֹתוֹ קְרוֹב.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר פָּאן לִיחִיד פָּאן לְצַבּוּר. פָּאן לְאַתְר חַד
 וְכָאן לְכוּלֵי עֲלָמָא. בְּגִינֵי כֵךְ בְּרִיךְ לִיָּה לְאֲבֵרָתָם
 דְּאִיהוּ שְׁקִיל כְּכֹל עֲלָמָא דְּכַתִּיב, (בראשית ב) אֱלֹהֵי תוֹלְדוֹת
 הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְּרָאָם (וּבְכַתִּיב) וְתַנִּינָן בְּאֲבֵרָתָם. יְהִיָּה
 בְּגִימְטְרִיא שְׁלֵשִׁים. הָכִי תַנִּינָן תְּלַתִּין צְדִיקִים אֲזַמִּין
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכֹל דְּרָא וְדָרָא לְעֲלָמָא. כְּמָה דְּאֲזַמִּין
 לְאֲבֵרָתָם.

השלמה מההשמטות (סימן יז)

לְאַבְרָהָם. וּמָנָא חֲדָא נִפְק רַבִּי שְׁמַעוֹן וְחָמָא (וְחָזָא)
עֲלֵמָא דְחֻשִׁיף וְאִפִּיל וְאַסְתַּתֵּם נְהוּרִיָּה. אָמַר
לִיָּה לְרַבִּי אֶלְעָזָר, תָּא וְנַחְזִי מָה בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְמַעַבְד בְּעֲלָמָא. אֲזֵלוּ וְאַשְׁכַּחוּ חַד מִלְּאַכָּא דְדָמִי לְטוּרָא
רַבְרָבָא וְאַפִּיק תְּלַתִּין שְׁלֵהוּבִין דְנִוְרָא מְפּוּמִיָּה. אָמַר לִיָּה
רַבִּי שְׁמַעוֹן מָה אַתְּ בְּעֵי לְמַעַבְד. אָמַר לִיָּה בְּעֵינָא
לְמַחְרַבִּיָּה לְעֲלָמָא בְּגִין דְלֹא שְׂכִיחֵי תְּלַתִּין זַפְּאִין בְּדָרָא
דְהַכִּי גָזַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל אַבְרָהָם דְכָתִיב (בְּרֵאשִׁית י"ח)
הָיוּ יְהִיָּה בְּגִימְטְרִיא תְּלַתִּין.

אָמַר לִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּמִטּוּ מִינְךָ, זִיל קַמִּיָּה קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא וְאַימָא לִיָּה, בַּר יוֹחָאי שְׂכִיחַ בְּאַרְעָא.
אֲזֵל הֵהוּא מִלְּאַכָּא קַמִּיָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאָמַר לִיָּה,
מֵאֲרִיָּה דְעֲלָמָא גְּלִי קַמְךָ מָה דְאָמַר לִי בַר יוֹחָאי. אָמַר
לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זִיל אַחְרַבִּיָּה לְעֲלָמָא וְלֹא תִשְׁגַּח
בְּבַר יוֹחָאי.

אַתָּא חַזִּיָּה ר' שְׁמַעוֹן לְמִלְּאַכָּא אָמַר לִיָּה אֵי לֹא תִיזִיל,
גּוֹזְרָנָא עֲלֶיךָ דְלֹא תִיעוּל לְשִׁמְיָא וְתִהוּי בְּאַתְר
עָזָא וְעֲזֹאֵל וְכַד תִּיעוּל קַמִּיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִימָא
לִיָּה אֵי לִית תְּלַתִּין זַפְּאִין בְּעֲלָמָא לְיַהוּוֹן עֲשְׂרִין דְהַכִּי
כָּתִיב לֹא אַעֲשֶׂה בְּעַבּוּר הַעֲשָׂרִים וְאֵי לִית עֲשָׂרִים לְיַהוּוֹ

עֲשֶׂה דְהַכִּי כְּתִיב לֹא אֲשַׁחֲת בְּעִבּוֹר הַעֲשָׂרָה וְאִי לִית
 עֲשֶׂה לִיהוּוֹ תִרִין דְּאִינוּן אָנָּא וּבְרִי, דְּהַכִּי כְּתִיב (דְּבָרִים י"ט)
 עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים יָקוּם דְּבַר, וְאִין דְּבַר אֱלֹא עוֹלָם
 דְּכְתִיב (תְּהִלִּים ל"ג) בְּדַבַּר יְיָ שָׁמַיִם נִעֲשׂוּ. וְאִי לִית תִּרִין, הֵא
 אִית חַד וְאָנָּא הוּא דְּכְתִיב (מְשָׁלֵי י') וְצַדִּיק יִסוּד עוֹלָם. בְּה
 שְׁעֵתָא קָל מִן שְׁמַיָּא נִפְק וְאָמַר, זַכָּאָה חוּלְקָךְ רַבִּי
 שְׁמַעוֹן. דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא גָזַר לְעֵילָא וְאֵת מְבַטְל
 לְתַתָּא בּוֹדְאֵי עֲלַךְ אֲתַמַּר (תְּהִלִּים קמ"ה) רְצוֹן יִרְאוּ יַעֲשֶׂה:

(עד כאן מזהה שמטות)

פָּתַח וְאָמַר, (שְׁמוּאֵל ב כג) מִן הַשְּׁלֹשִׁים הַכִּי נִכְבַּד וְאֵל
 הַשְּׁלֹשָׁה לֹא בָּא וְגו'. מִן הַשְּׁלֹשִׁים הַכִּי נִכְבַּד,
 אֵלִין אַנוּן תְּלַתִּין צַדִּיקִים דְּאֲזַמִּין קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 לְעֵלְמָא וְלֹא יְבַטְל לֹון מְנִיָּה. וּבְנִיָּהוּ בֶן יְהוּדָע כְּתִיב בֵּיה
 מִן הַשְּׁלֹשִׁים הַכִּי נִכְבַּד אִיהוּ חַד מְנִיָּהוּ.
 וְאֵל הַשְּׁלֹשָׁה לֹא בָּא. דְּלֹא שְׁקִיל לְתַלְתָּא אַחַרְנִין
 דְּעֵלְמָא קָאִים עֲלֵיָּהוּ. וְאֵל הַשְּׁלֹשָׁה לֹא בָּא. לְמַהוּי
 בְּמְנִיָּנָא כְּחַד מְנִיָּהוּ. בְּאַנוּן תְּלַתִּין זַכָּאִין זַכָּה לְמִיעֵל
 בְּחוּשְׁבָּנָא, אָבֵל וְאֵל הַשְּׁלֹשָׁה לֹא בָּא, דְּלֹא זַכָּה
 לְאַתְחַבְּרָא בְּהוּ וּלְמַהוּי עֲמַהוּן בְּחוּלְקָא חַדָּא. יְהִי"ה, כְּמַה
 דְּתַנִּין תְּלַתִּין הוּהּ. וּבְגִין כֶּךָ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּרַכִּיָּה
 בְּאַנוּן תְּלַתִּין צַדִּיקִים.

תָּא חֲזִי, אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם וְעַקַּת
 סְדוּם וְעֵמוֹרָה פִּי רַבָּה, דְּהָא סְלִיקַת קְדָמִי מַה דְּאַנּוּן
 עֲבָדִין לְכָל עֲלָמָא, דְּכָל עֲלָמָא מְנַעֵי רַגְלֵיהוּ דְּלָא
 לְמִיעֵל בְּסְדוּם וְעֵמוֹרָה דְּכְתִיב, (אִיּוֹב כח) פֶּרֶץ נַחַל מַעַם גָּר
 הַנְּשַׁכְּחִים מִנֵּי רַגְלֵי דְּלוֹ מַאֲנוּשׁ נָעוּ. פֶּרֶץ נַחַל מַעַם גָּר,
 פְּרֻצָּה הִוָּה פְּרִיץ נַחַל לְאַנּוּן בְּנֵי עֲלָמָא דְּעָאֵלוּ לְתַמְּן.
 דְּכֻלְּהוּ דְּחֻמָּאן לְמָאן דְּהוּוּ יְהִיבֵי לְמִיכָל וּלְמִשְׁתֵּי לְבַר נָשׁ
 אַחֲרָא, שְׂדֵיִין לִיה (בְּנוֹקְבֵי דְּנִקְרִי) בְּעוּמְקָא דְּנַהֲרָא, וְאִיהוּ
 דְּנִטִּיל לִיה הֲכִי נְמִי.

וְעַל דָּא פְּלָהוּ בְּנֵי עֲלָמָא הוּוּ נְשַׁכְּחִים מִנֵּי רַגְלֵי. דְּמְנַעֵי
 רַגְלֵיהוּ דְּלָא לְמִיעֵל תַּמְּן. וּמָאן דְּעָאֵל, דְּלוֹ
 מַאֲנוּשׁ נָעוּ, דְּהוּוּ דְּלִי גּוּפָא בְּכַפְנָא לָא הוּוּ יְהִיבֵי לִיה
 לְמִיכָל וּלְמִשְׁתֵּי וְאַשְׁתַּנִּי דִּיּוֹקְנִיה מִשְׁאָר בְּנֵי עֲלָמָא,
 דְּכְתִיב דְּלוֹ מַאֲנוּשׁ, נָעוּ. כְּתִיב הֲכָא נָעוּ. וְכְתִיב הֲתָם
 נָעוּ מַעְגְּלוֹתֶיהָ. הֲכִי נְמִי הוּוּ סְטָאן מַעְגְּלִין וְאַרְחִין
 דְּלָא לְמִיעֵל תַּמְּן. וְאַפִּילוּ עוֹפֵי שְׂמִיָּא הוּוּ מְנַעֵי (דף קו ע"א)
 לְמִיעֵל תַּמְּן דְּכְתִיב, (אִיּוֹב כח) נְתִיב לָא יִדְעוּ עֵיט וְגו'.
 וּבְגִינֵי כַךְ פְּלִי עֲלָמָא הוּוּ צוּוּחִין עַל סְדוּם וְעַל עֵמוֹרָה
 וְעַל פְּלָהוּ קַרְתֵּי. דְּכֻלְּהוּ פְּגוּוּנָא חֲדָא הוּוּ.
 וְעַקַּת סְדוּם וְעֵמוֹרָה פִּי רַבָּה. אָמַר לִיה אַבְרָהָם. אַמַּאי.
 אָמַר לִיה וְחֻטְאָתָם פִּי כְּבֹדָה מְאֹד. בְּגִינֵי כַךְ

אֲרֹדָה נָא וְאֶרְאֶה, הַכְּצַעְקָתָהּ. הַכְּצַעְקָתָם מִבְּעֵי לֵיהּ,
 דְּהָא פְּתִיב וְעַקְתָּ סְדוּם וְעַמּוּרָה וְתִרִי קֶרְתִּי הוּוּ, אִמַּאי
 הַכְּצַעְקָתָהּ. אֶלָּא הָא אוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזִי, בְּסִטְרָא דְתוּתֵי קָלָא דְבִרְדָּא סְלִקִין קוּטְרִי
 כְּלָהוּ בְּכַתְפָּא מִתְּכַנְשֵׁי בְּחַד טִיף וְעָאֲלִין בְּגוּ נּוּקְבֵי
 דְתַהוּמָא רַבָּא, אֶתְעַבִּידוּ חֲמִשׁ בְּחַד. חַד אִיהוּ כַּד (צִלְיָן
 קִלְיוֹ) אִיכָּא צִלְיָין קָלִין דְכְּלָהוּ אֶתְעַבִּידוּ חַד. קָלָא דְסְלִיק
 מִתְּתָא עָאל בִּינֵייהוּ וְאֶתְמַשְׁכוּ כְּחַד. וְהָהוּא קָלָא סְלִיקָא
 וְנַחְתָּא תְּבַעָא דִינָא לְאֶתְמַשְׁכָּא לְתַתָּא. כַּד הָאִי קָלָא
 סְלִיקָא לְמַתְבַּע דִינָא כַּדִּין אֶתְגְּלִי לְאֶשְׁגַּחָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּדִינָא.

אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הַכְּצַעְקָתָהּ. מֵאֵן הַכְּצַעְקָתָהּ, דָּא
 גְּזֵרַת דִּינָא דְתְּבַעָא דִינָא כֹּל יוּמָא. דְּהִכִּי תַנְיִנָן
 כַּמָּה שְׁנִין קִיָּמָא גְּזֵרַת דִּינָא וְתְּבַעָא מְקַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא עַל דְזַבִּינוּ אַחוּי דִּיּוֹסֶף לִיּוֹסֶף. בְּגִין דְגְּזֵרַת דִּינָא
 צְוּוּחַת עַל דִּינָא, וְעַל דָּא הַכְּצַעְקָתָהּ, הִבָּאָה אֵלַי.

מַאי (קו א) הִבָּאָה אֵלַי. דָּא הוּא רְזָא כַּמָּא דָּאֵת אֲמַר,
 (אֶסְתֵּר ב) בְּעֶרְבַּ הִיא בָּאָה וּבִבְקָר הִיא שָׁבָה. וְדָא הוּא
 הִבָּאָה אֵלַי תְּדִיר. כַּגּוּוּנָא דָּא קִץ כֹּל בְּשָׂר בָּא לְפָנַי וְהָא
 אֶתְמַר. עֲשׂוּ כְּלָהּ הָא אֶתְמַר:

וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲאֵף תִּסְפֶּה צְדִיק עִם רָשָׁע. אֲמַר

רַבִּי יְהוּדָה מֵאֵן חָמָא אַבָּא דְרַחֲמָנוּתָא כְּאַבְרָהָם. תָּא חֲזִי,
 בְּנַח כְּתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנַח קִיץ כָּל בֶּשֶׂר בָּא לְפָנַי וְגו'.
 עֲשֵׂה לָךְ תִּבְתַּע עֲצֵי גֶפֶר. וְאַשְׁתִּיק וְלֹא אָמַר לִיה מִיָּד.
 וְלֹא בִעָא רַחֲמֵי. אֲבָל אַבְרָהָם בִּשְׁעֵתָא דְאָמַר לִיה
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְעָקַת סְדוּם וְעִמּוֹרָה כִּי רַבָּה וְגו'.
 אֲרִדָּה נָא וְאֲרִאָה וְגו'. מִיָּד כְּתִיב וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר
 הָאֵף תִּסְפֶּה צְדִיק עִם רָשָׁע.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אוּף אַבְרָהָם לָא עֲבַד שְׁלִימוּ כְּדָקָא
 יְאוּת. נַח לָא עֲבִיד מִיָּדִי, לָא הָאִי וְלֹא הָאִי.
 אַבְרָהָם תְּבַע דִּינָא כְּדָקָא יְאוּת דְלָא יְמוּת זַכָּאָה עִם
 חֵיבָא. וְשָׂאֲרֵי מַחֲמָשִׁים עַד עֲשָׂרָה, עֲבַד וְלֹא אֲשִׁלִּים,
 דְלָא בִעָא רַחֲמֵי בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף, דְאָמַר אַבְרָהָם לָא
 בְּעִינָא לְמַתְבַּע אֲגַר עוּבְדוּי.

אֲבָל מֵאֵן עֲבַד שְׁלִימוּ כְּדָקָא יְאוּת, דָּא מִשָּׂה. דְכִיּוֹן
 דְאָמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא (שְׁמוֹת ל"ב) סְרוּ מִהַר מִן
 הַדָּרֶךְ וְגו'. עָשׂוּ לָהֶם עֶגְלַת מִסְכָּה וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָהּ. מִיָּד מַה
 כְּתִיב וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת פָּנָיו יְיָ אֱלֹהָיו וְגו'. עַד דְאָמַר וְעַתָּה
 אִם תִּשָּׂא חַטָּאתָם וְאִם אֵין מַחְנֵי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר כְּתַבְתָּ.
 וְאֵף עַל גַּב דְּכִלְהוּ חָטוּ, לָא זֹז מִתַּמָּן עַד דְאָמַר לִיה
 סַלְחָתִי כְּדַבְרֶךְ. אֲבָל אַבְרָהָם לָא אֲשַׁגַּח אֶלָּא אִי אֲשַׁתְּכַח
 בְּהוּ זַכָּאִי וְאִם לָאוּ לָא. וְעַל דָּא לָא הוּהּ בְּעֵלְמָא בַר נֶשׁ
 דִּיגִין עַל דְרִיָּה כְּמִשָּׂה דְאִיהוּ רַעֲיָא מְהִימְנָא.

וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר, אֶתְקִין גְּרָמִיָּה לְמַתְּבַע דָּא. אוּלַי
 יִמְצְאוּ שָׁם חַמְשִׁים. שָׂרָא מִחַמְשִׁים דְּאִיהּ
 יִשְׂרׁוּתָא לְמַנְדַּע, עַד עֲשָׂרָה דְּאִיהּ עֲשִׂירָאָה סוּפָא דְּכָל
 דְּרַגִּין.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק עַד עֲשָׂרָה, אֲלִין עֲשָׂרָה יוּמִין דְּבִין
 רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכְּפוּרִים. בְּגִין כֶּךָ שָׂרָא
 מִחַמְשִׁים עַד עֲשָׂרָה.

השלמה מזהשמטות (סימן יח)

דְּאִיהּ יִשְׂרׁוּתָא עַד עֲשָׂרָה דְּאִיהּ עֲשָׂרָה סוּפָא דְּדַרְגִין
 וְכִיּוֹן דְּמָטָא עַד עֲשָׂרָה אָמַר, מִכָּאן וּלְתַתָּא לָאו
 אֲתַר לְקַיִמָא בְּתִשׁוּבָה וְתַב וְאָמַר אַרְבַּעִים בְּגִין
 דִּישְׁתַּזְבוּן ד' קַרְיִין, וְתַב וְאָמַר שְׁלֹשִׁים בְּגִין דִּישְׁתַּזְבוּן
 ג' קַרְיִין, וְתַב וְאָמַר עֲשָׂרִים בְּגִין דִּישְׁתַּזְבוּן תְּרִין קַרְיִין,
 וְתַב וְאָמַר עֲשָׂרָה בְּגִין דִּישְׁתַּזְבוּן קַרְתָּא הַדָּא מְאִינוּן
 חַמְשָׁה בְּגִינֵי כֶּךָ לָא נַחֲת לְתַתָּא מִן עֲשָׂרָה: (עד כאן

מזהשמטות)

וְכִיּוֹן דְּמָטָא לְעֲשָׂרָה, אָמַר מִכָּאן וּלְתַתָּא לָאו הוּא אֲתַר
 דְּקַיִמָא בְּתִשׁוּבָה, בְּגִינֵי כֶּךָ לָא נַחֲת לְתַתָּא
 מִעֲשָׂרָה:

מְדַרְשׁ הַנְּעֻלָּם

(ד' קו ע"א):

רַבִּי פֶּתַח בְּהַאי קָרָא (שׁוּפְטִים
 א) וְאַלֶּה הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִנִּיחַ יְיָ
 לְנַפְשׁוֹת בָּם אֶת יִשְׂרָאֵל. אָמַר
 רַבִּי חֲזִי הֵנִית בְּהֵוּא עֲלָמָא
 (וְלִית עֲלָמָא) קָאִים (ד"א וְלִית
 מַעְלָה) אֱלָא בְּאַנּוֹן (ד' קו ע"ב)
 דְּשִׁלְיִטִין עַל רְעוּתָא דְּלַבְהוֹן
 שְׁנַאֲמַר (תהלים פא) עֲדוּת
 בִּיהוֹסֵף שָׁמוּ וְגוֹ'. אָמַר רַב
 יְהוּדָה לָמָּה זָכָה יוֹסֵף
 לְאוּתָהּ הַמַּעְלָה וְהַמְּלָכוּת,
 בְּשִׁבְלֵי שְׂכָבֵשׁ יַעֲרוּ. דְּתַנִּינָן
 כָּל הַכּוֹבֵשׁ אֶת יַעֲרוּ
 מְלָכוּתָא דְּשִׁמְיָא אַחִיל
 עֲלֵיהּ.

דְּאָמַר רַב אַחָא לֹא בְּרָא
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַיַּעַר הָרַע
 אֱלָא לְנַפְשׁוֹת בּוֹ בְּנֵי אָדָם.
 וְכִי בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְנַפְשׁוֹתָא בְּבְנֵי נֶשְׂאָא. אִין.
 דְּאָמַר רַב אַחָא מָנָא לָן
 מְדַכְתֵּיב, (דברים יג) כִּי יָקוּם
 בְּקֶרְבְּךָ נָבִיא וְגוֹ' וְכָא הָאוּת

וַיְבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים

סְדוּמָה בְּעָרֵב וְגוֹ'.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי תָא חֲזִי מַה
 כְּתִיב לְעֵילָא וַיֵּלֶךְ יְיָ כַּאֲשֶׁר
 (ד' קו ע"ב) כָּלָה לְדַבֵּר אֶל
 אַבְרָהָם. דְּהָא כִּיּוֹן דְּאֶתְפָּרֵשׁ
 שְׂכִינְתָא מֵאַבְרָהָם, וְאַבְרָהָם
 תָּב לְאַתְרֵיהּ, כְּדִין וַיְבֹאוּ
 שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדוּמָה
 בְּעָרֵב, דְּהָא חַד אֶסְתַּלַּק
 בְּשְׂכִינְתָא, וְאַשְׁתָּארוּ אַנּוֹן
 תְּרִין.

כִּיּוֹן דְּחָמָא לוּט לֹון, רְהַט
 בְּתַרְיֵיהּ. מַאי טַעְמָא,
 וְכִי כָּל אַנּוֹן דְּהוּוּ אֶתְיִין
 אִיהוּ אָעִיל לֹון לְבֵיתֵיהּ
 וַיְהִיב לֹון לְמִיכַל וְלְמִשְׁתֵּי
 וּבְנֵי מִתָּא הֵיךְ לָא קָטְלִין
 לִיהּ, דְּהָא לְבַרְתֵּיהּ עֲבָדוּ
 דִּינָא. וְמַאי הוּא. דְּבַרְתֵּיהּ
 דְּלוּט יַהֲבַת פֶּתָא דְּנֶהְמָא

וְהַמּוֹפֵת וְגו' כִּי מִנְסָה יי
 אֱלֹהֵיכֶם וְגו'. וְלָמָּה בְּעֵי
 נִסּוּתָא דְהָא כָּל עוֹבְדוֹי דְּבַר
 נֶשׂ אֲתַנְגְּלִי קַמִּיהּ, אֵלָּא שְׂלֵא
 לְתַת פְּתַחוֹן פֶּה לְבַנֵי אָדָם.
 רֵאה מַה כְּתִיב וְלוֹט יוֹשֵׁב
 בְּשַׁעַר סְדוֹם, דְּהוּהוּ יְתִיב
 לְנִסּוּתָא לְבַרְיֵיתָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק מַאי דְכְתִיב
 (ישעיה נז) וְהִרְשָׁעִים בַּיָּם נִגְרָשׁ
 וְגו'. אֲפֻלוּ בְּשַׁעַת דִּינּוּ שְׁל
 רִשָּׁע הוּא מַעִיז פָּנָיו וְאִזֵּי
 הוּא בְּרִשָּׁעֵתוֹ קָיִים, רֵאה
 מַה כְּתִיב טָרַם יִשְׁכְּבוּ וְגו'.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּשֵׁם שְׁבָרָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא גֵן עֵדֵן
 בְּאֶרֶץ כְּדָ בְּרָא גֵיהֶנָם
 בְּאֶרֶץ. וְכַשֵּׁם שְׁבָרָא גֵן עֵדֵן
 לְמַעְלָה כְּדָ בְּרָא גֵיהֶנָם
 לְמַעְלָה.

גֵן עֵדֵן בְּאֶרֶץ דְכְתִיב,
 (בראשית ב) וַיִּטַּע יי אֱלֹהִים גֵן
 בְּעֵדֵן וְגו'. גֵיהֶנָם בְּאֶרֶץ
 דְכְתִיב, (איוב י) אֶרֶץ עֵיפְתָה
 כְּמוֹ אוּפֵל וְגו'. גֵן עֵדֵן

לְחַד עֲנִיא, יִדְעוּ בְּה, שְׁפוּהָ
 דּוּבְשָׂא וְאוֹתְבוּהָ בְּרִישׁ
 אִיגְרָא עַד דְּאִכְלוּהָ צְרַעִי.
 אֵלָּא בְּגִין דְּהוּהוּ בְּלִילִיא
 חָשִׁיב דְּלֹא יִסְתַּכְּלוֹן לִיה בְּנֵי
 מְתָא, וְעַם כָּל דָּא בִּיּוֹן
 דְּאֵעְלוּ לְבֵיתָא אֲתַכְּנָשׁוּ
 כְּלָהוּ וְאַסְחָרוּ לְבֵיתָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אִמַּאי רָהַט
 לוֹט אֲבַתְרִייהוּ, (אֵלָּא
 בְּגִין) דְכְתִיב וִירָא לוֹט וִירָץ
 לְקִרְאָתָם. רַבִּי חֲזַקְיָה וְרַבִּי
 יִיסָא. חַד אָמַר דִּיוֹקְנָא
 דְּאֲבֵרָהִם חָמָא עֲמַהוֹן. וְחַד
 אָמַר שְׁכִינְתָא אֲתִיא
 עֲלֵייהוּ. כְּתִיב הֲכָא וִירָא
 לוֹט וִירָץ לְקִרְאָתָם, וְכְתִיב
 הָתָם וִירָץ לְקִרְאָתָם מִפְּתַח
 הָאֵהֶל. מַה לְהֵלֵן חָמָא
 שְׁכִינְתָא, אוּף הֲכָא חָמָא
 שְׁכִינְתָא.

לְמַעַלְהָ דְכָתִיב, (שמואל א כה)
וְהִיטָה נֶפֶשׁ אֲדֹנָי צְרוּרָה
בְּצִרּוּר הַחַיִּים אֶת ה' אֱלֹהֵיךָ
וּכְתִיב, (קהלת יב) וְהָרוּחַ
תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר
נִתְּנָהּ.

גִּיהֶנֶם לְמַעַלְהָ דְכָתִיב וְאֵת
נֶפֶשׁ אֲיִבִיד יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ
כַּף הַקְּלַע. גֵּן עֵדֶן לְמַטָּה
כְּדָקְאֲמָרֵן. גֵּן עֵדֶן לְמַעַלְהָ
לְנִשְׁמָתָן שֶׁל צְדִיקִים גְּמוּרִים
לְהִיּוֹת נְזֻזִין מֵאוֹר הַגְּדוּל
שֶׁל מַעַלְהָ. גִּיהֶנֶם לְמַטָּה
לְאוֹתָם הַרְשָׁעִים (דִּישְׂרָאֵל)
שֶׁלֹּא קִבְּלוּ בְרִית מִילָה וְלֹא
הִיאֲמִינוּ בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְדָתוֹ וְלֹא שָׁמְרוּ שַׁבָּת, וְאֵלוֹ
הֵם עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת
שְׂגֵדוּנִים בְּאֵשׁ, שְׂנֵאֲמַר
(יחזקאל טו) מִהֵאֲשׁ יֵצְאוּ וְהֵאֲשׁ
תֵּאכְלֶם וְגו'. וּכְתִיב (ישעיה טו)
וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בַּפְּגְרֵי הָאֲנָשִׁים
וְגו'.

גִּיהֶנֶם לְמַעַלְהָ לְאוֹתָם
פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁעָבְרוּ עַל

וַיְרֵא לוֹט וַיִּרְץ לְקִרְאָתָם
וַיֹּאמֶר הִנֵּה גָּא אֲדֹנָי
בְּאֶלֶף דָּלָת נוּ"ן יו"ד.
סוּרוּ גָּא, גָּשׁוּ גָּא מִבְּעֵי
לֵיהּ, מֵאֵי סוּרוּ גָּא. אֶלֶּא
לְאַהֲדָרָא לֹון סַחְרָנִיה
דְּבֵיתָא בְּגִין דְּלֹא יַחֲמוּן לֹון
בְּנֵי מְתָא, וְלֹא יַעֲלוּן בְּאוֹרַח
מִיֶּשֶׁר לְבֵיתָא, וּבְגִין כֶּף
סוּרוּ גָּא.

רַבִּי חֲזַקְיָה פָּתַח (איוב כח) כִּי
הוּא לְקִצּוֹת הָאָרֶץ
יְבִיט תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם יִרְאֶה.
כַּמָּה אֵית לֹון לְבְנֵי נִשְׂא
לְאַסְתְּכֵלָא בְּעוֹבְדוֹי
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְלֹא שְׂתַדְּלָא בְּאוֹרֵייתָא
יִמָּא וְלִילֵי, דְּכָל מָאן
דְּאֶשְׂתַּדְּלָא בְּאוֹרֵייתָא,
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶשְׂתַּבַּח
בֵּיהּ לְעֵילָא, וְאֶשְׂתַּבַּח בֵּיהּ

מְצוֹת הַתּוֹרָה וְלֹא חָזְרוּ
 בַּתְּשׁוּבָה שְׂדוּחִים אוֹתָם
 לַחַוִּץ עַד שִׁיקְבְּלוּ עַנְשָׁם.
 וְהוֹלְכִים וְסוֹבְבִים כָּל הָעוֹלָם
 שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים יב) סָבִיב
 רַשָּׁעִים יִתְהַלְכוּן. וְשָׁם
 נִדְוָנִים שְׁנַיִם עָשָׂר חֲדָשׁ,
 לְאַחַר כֵּן מְדוֹרָם עִם אוֹתָם
 שִׁיקְבְּלוּ עַנְשָׁם בְּמוֹתָם (דד קז
 ע"א) כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי
 הַמָּקוֹם הָרְאוּי לוֹ.

וְהַרְשָׁעִים שֶׁל הַעוֹבְדֵי
 כּוֹכְבִים וּמְזוֹלוֹת נִדְוָנִים
 תָּמִיד בְּאֵשׁ וּבַמַּיִם וְשׁוֹב
 אֵינָם עוֹלִים שֶׁנֶּאֱמַר וְאִשָּׁם
 לֹא תִכְבְּהוּ. מִשִּׁפְט הַרְשָׁעִים
 בְּגִיהֶנָם כְּמָה דְכָתִיב וַיִּי
 הַמְטִיר עַל סְדוּם וְעַל עַמּוֹרָה
 גְּפָרִית וְאֵשׁ וְגו' וְשׁוֹב אֵינָם
 עוֹלִים וְלֹא יִקוּמוּ לְיוֹם הַדִּין
 שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כט) אֲשֶׁר הִפְךָ
 יְיָ בְּאִפּוֹ וּבַחֲמָתוֹ, בְּאִפּוֹ
 בַּעוֹלָם הַזֶּה. וּבַחֲמָתוֹ בַּעוֹלָם
 הַבָּא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק לְהֵאֵי גּוֹוֹנָא

לְתַתָּא, בְּגִין דְּאוֹרֵייתָא
 אֵילָנָא דְחַיֵּי אִיהִי לְכָל אֲנוּן
 דְּעַסְקִין בָּהּ לְמִיָּהֵב לֹוֹן חַיִּין
 בְּעַלְמָא דִּין (דד קז ע"א) וְלְמִיָּהֵב
 לֹוֹן חַיִּין בְּעַלְמָא דְּאִתֵּי.

תָּא חַוִּי, כִּי הוּא לְקַצוֹת
 הָאָרֶץ יְבִיט. לְמִיָּהֵב
 לֹוֹן מְזוֹנָא וְלִסְפָּקָא לֹוֹן מְכָל
 מַה דְּאֶצְטְרִיכוּ, בְּגִין דְּאִיהִו
 אֲשַׁגַּח בָּהּ תְּדִיר, דְּכָתִיב,
 (דברים יא) תָּמִיד עֵינַי יִי
 אֶלוֹהֶיךָ בָּהּ מִרְשִׁית הַשָּׁנָה
 וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה. בְּגִין
 דְּאָרֶץ דָּא מַה כְּתִיב בָּהּ (משלי
 לא) מִמְרַחֵק תָּבִיא לַחֲמָה,
 וּלְבַתֵּר אִיהִי יְהִבֵּת מְזוֹנָא
 וְטִרְפָּא לְכָל אֲנוּן חַיִּין בְּרָא
 דְּכָתִיב (משלי לא) וּתְקַם בְּעוֹד
 לִילָה וּתְתֵן טָרְף לְבֵיתָהּ וְחַק
 לְנַעֲרוֹתֶיהָ.

וְעַל דָּא כִּי הוּא לְקַצוֹת

אֵת גַּן עֵדֵן לְמַעַלְהָ וְאֵת גַּן
 עֵדֵן לְמַטָּה. אֵת גֵּיהֶנֶם
 לְמַטָּה וְאֵת גֵּיהֶנֶם לְמַעַלְהָ.
 אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב הַרְשָׁעִים
 שֶׁקְּלָקְלוּ בְּרִית מִיָּלָה שֶׁבָּהֶם
 וַחֲלָלוּ שַׁבַּת בְּפִרְהֶסְיָא
 וַחֲלָלוּ אֶת הַמוֹעֲדוֹת וְשִׁכְּפְרוּ
 בַּתּוֹרָה וְשִׁכְּפְרוּ בַּתְּחִית
 הַמֵּתִים וּכְדוּמָה לָהֶם יוֹרְדִים
 לְגֵיהֶנֶם שֶׁלְּמַטָּה וְנִדְוָנִים שֵׁם
 וְשׁוֹב אֵינָם עוֹלִים. אָבֵל
 יִקְוֹמוּ לְיוֹם הַדִּין וַיִּקְוֹמוּ
 לַתְּחִית הַמֵּתִים, וְעֲלִיהֶם
 נֶאֱמַר (דְּנִיאל י"ב) וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי
 אֲדָמַת עָפָר יִקְיָצוּ אֱלֹהִים לְחַיֵּי
 עוֹלָם וְגוֹ'. וְעֲלִיהֶם נֶאֱמַר
 (ישעיה סו) וְהָיוּ דִרְאוֹן לְכָל
 בָּשָׂר. מַה דִרְאוֹן, דִּי רְאוֹן,
 שֶׁהַכֹּל יֹאמְרוּ דִי בְּרֵאִיִּתָּם.
 וְעַל הַצְּדִיקִים שֶׁבִּישְׂרָאֵל
 נֶאֱמַר (ישעיה ס) וְעַמּוּד כָּלָם
 צְדִיקִים וְגוֹ', (ע"כ מדרש הנעלם).

וְכִי מֵאֵן יִכִּיל לְמַחְמֵי שְׂכִינְתָא, אֲלֵא חָמָא זְהָרָא חַד
 דְּנִהִיר דְקָא סְלָקָא עַל רִישֵׁייהוּ. וְכַדִּין וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא

הָאָרֶץ יְבִיט תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם
 יִרְאֶהָ. לְכֻלְהוּ בְּנֵי עֲלָמָא
 לְמִיָּהֵב לֹוֹן מְזוֹנָא וְסַפּוּקָא
 לְכָל מַה דְּאַצְטְרִיךְ כָּל חַד
 וְחַד דְּכֻתִּיב (תהלים קמ"ד) פּוֹתַח
 אֶת יַדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי
 רְצוֹן. דְּבַר אַחַר כִּי הוּא
 לְקַצוֹת הָאָרֶץ יְבִיט.
 לְאַסְתַּכְּלָא עוֹבְדוֹי דְּבַר נֶשׁ
 וְלֹא שְׁגָחָא בְּכָל מַה דְּעַבְדֵי
 בְּנֵי נֶשָׂא בְּעֲלָמָא. תַּחַת כָּל
 הַשָּׁמַיִם יִרְאֶהָ. מִסְתַּכֵּל וְחַמֵּי
 לְכָל חַד וְחַד.

תָּא חַיִּי, כִּיּוֹן דְּחָמָא
 קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עוֹבְדֵין דְּסָדוּם וְעַמּוֹרָה,
 שֶׁדַר לֹוֹן לְאַנּוֹן מְלֹאכִין
 לְחַבְלָא לְסָדוּם. מַה כְּתִיב
 וַיְרָא לוֹט חָמָא לְשְׂכִינְתָא.

אֲדַנִּי בְּאֶלֶף דָּלֶ"ת כְּמָה דְּאִתְמַר, וּבְגִין שְׂכִינְתָּא הֵוָּא
נְהִירוֹ דְּנִהִיר קְאָמַר, סוּרוּ נָא אֶל בֵּית עֲבָדְכֶם וְלִינוּ
וּרְחֲצוּ רַגְלֵיכֶם.

לֹא עֲבַד הָכִי אֲבָרְהָם, אֶלָּא בְּקִדְמִיתָא אָמַר וּרְחֲצוּ
רַגְלֵיכֶם וּלְבַתַּר וְאִקְחָה פֶת לָחֶם וְגו'. אֲבָל לֹוט אָמַר
סוּרוּ נָא אֶל בֵּית עֲבָדְכֶם וְלִינוּ. וּלְבַתַּר וּרְחֲצוּ רַגְלֵיכֶם
וְהַשְׁכַּמְתֶּם וְהִלְכְתֶּם לְדַרְכְּכֶם. בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּמּוּדְעוּן בְּהוּ
בְּנֵי נֶשְׂאָ.

וַיֹּאמְרוּ לֹא כִי בְּרַחוּב נָלִין. בְּגִין דְּכֶךְ הָוּוּ עֲבָדֵי אוּרְחִין
דְּעָאֲלִין תַּמָּן לֹא הָוָה בַּר נֶשׁ דִּיכְנוּשׁ לֹון
לְבֵיתָא, וְעַל דָּא אָמְרוּ לֹא כִי בְּרַחוּב נָלִין. מַה כְּתִיב
וַיִּפְצַר בָּם מְאֹד וְגו'. תָּא חֲזִי כִּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבִיד
דִּינָא בְּעֵלְמָא, שְׁלִיחָא חֲדָא עֲבִיד לֵיהּ, וְהַשְׁתָּא חֲמִינָן
תְּרִי שְׁלוּחֵי, אֲמַאי וְכִי לֹא סָגִי בְּחַד. אֶלָּא חַד הָוָה, וּמַה
דְּאָמַר תְּרִי (הַכִּי הוּא וְדָאֵי בְּגִין דְּחַד) חַד הָוָה לְאַפְקָא לֵיהּ לְלוּט
וּלְשׁוּבָא לֵיהּ, וְחַד לְמַהֲפֹךְ לְקַרְתָּא וּלְחַבְלָא אַרְעָא, וּבְגִין
כֶּךְ אֲשֶׁתָּאֵר חַד:

וַיִּי הַמְטִיר עַל סְדוּם וְעַל עַמּוֹרָה וְגו'. רַבִּי חֲזִיא פֶתַח
(ישעיה יג) הִנֵּה יוֹם יִי בָּא אֲכַזְרִי וְגו'. הִנֵּה יוֹם יִי בָּא,
דָּא בִּי דִינָא לְתַתָּא. בָּא כְּמָה דְּאִתְמַר. (קו א) הִבָּאָה אֵלַי
(עשו). בְּגִין דְּלֹא עֲבִיד דִּינָא עַד דְּעָאֵל וְנָטִיל רְשׁוּ,
כְּגוּוֹנָא דָּא קִין כָּל בֶּשֶׂר בָּא לְפָנֵי.

דְּבַר אַחַר הַנֶּהָה יוֹם יִי בָּא. דָּא הוּא מִחֲבֵלָא לְתַתָּא פִּד
 נָטִיל נְשַׁמְתָּא, בְּגִינֵי כֶּף אֲכֹזְרֵי וְעֵבְרָה. לְשׁוּם
 הָאָרֶץ לְשִׁמְהָ, דָּא סְדוּם וְעַמּוּרָה. וְחֲטָאֵיהָ (ד' ק"ז ע"ב) יִשְׁמִיד
 מִמֶּנָּה. אֲלִין יִתְבִי אֲרַעָא. מַה כְּתִיב בִּתְרִיהּ פִּי פּוֹכְבֵי
 הַשָּׁמַיִם וּכְסִילֵיהֶם וְגו'. דִּהָא מִן שְׁמִיא אֲמַטְר עֲלֵיהוֹן
 אֲשָׂא, וְאֲעֵבֵר לֹון מִן עֲלָמָא. לְבַתֵּר מַה כְּתִיב אוֹקִיר
 אָנוּשׁ מִפּוֹ וְגו'. דָּא אֲבֵרָהֶם דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְלִיק
 לֵיהּ עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹקִים לֹון לְהַנִּי קְרָאֵי בְיוֹמָא דְאַתְחַרְבֵי בֵי
 מִקְדְּשָׁא, דִּבְהֵהוּא יוֹמָא אֲתַחֲשִׁכוּ עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי,
 וְאַתְחַשְׁכֵּן שְׁמִיא וְכוּכְבֵיא. רַבִּי אֶלְעָזָר מוֹקִים לְהַנִּי קְרָאֵי
 בְיוֹמָא דִּיּוֹקִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל
 מֵעֲפָרָא, וְהֵהוּא יוֹמָא יִתְיַדַע לְעֵילָא וְתַתָּא, דְּכְתִיב, (זכוריה
 ד') וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יוֹדַע לֵי. וְהֵהוּא יוֹמָא יוֹמָא
 דְּנוֹקְמָא אִיהוּ, דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנוֹקְמָא מִשְׂאֵר
 עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת.

וְכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַעֲבִיד נוֹקְמִין בְּשְׂאֵר עַמִּין
 עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, כְּדִין אוֹקִיר אָנוּשׁ
 מִפּוֹ דָּא מְלַכָּא מְשִׁיחָא דִּיִּסְתָּלַק וִיִּתְיַקֵּר עַל כָּל בְּנֵי
 עֲלָמָא, וְכַל בְּנֵי עֲלָמָא יִפְלַחוּן וְיִסְגְּדוּן קַמִּיהּ דְּכְתִיב,
 לְפָנָיו יִכְרְעוּ צִיִּים וְגו' מְלָכֵי תַרְשִׁישׁ וְגו'. תָּא (תהלים עב)

חֲזִי, אֶף עַל גַּב דְּנְבוּאָה דָּא אֲתָמֵר עַל בְּבַל, בְּכוּלָּא
אֲתָמֵר. דִּהָא חֲמִינֵן בְּהָאֵי פְּרִשְׁתָּא דְכְּתִיב (ר"ל סמוך לפ' שלמעלה

שכ' בה אוקיר אנוש וגו' ואולי לדעת הוזה"ק חוד פר' היא) כִּי יִרְחֵם יְיָ אֶת
יַעֲקֹב. וְכְתִיב וּלְקַחֲחֻם עַמִּים וְהִבִּיאֻם אֶל מְקוֹמָם.

וַיִּי הַמְטִיר עַל סְדוּם. דָּא דְרָגָא דְבֵי דִינָא לְתַתָּא דְנִטְיִל
רְשׁוּ מֵעֵילָא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר דְעֵבִיד דִּינָא בְּרַחְמֵי.
דְכְּתִיב מֵאֵת יְיָ מִן הַשָּׁמַיִם. בְּגִין לְאַשְׁתַּכַּח דִּינָא בְּרַחְמֵי.
וְאֵי תִימָא מֵאֵי רַחְמֵי הָכָא דְכְּתִיב וַיְהִי בְשַׁחַת אֱלֹהִים אֶת
עָרֵי הַכֶּפֶר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת אַבְרָהָם וְגו'. וּלְבַתֵּר נִפְקוּ
מִנְיָה תִרִין אֹמִינִן שְׁלָמִין, וְזָכָה דְנִפְיָק מִנְיָה דְיֹד וּשְׁלָמָה
מְלָכָא.

חֲמִי מַה כְּתִיב וַיְהִי כְּהוֹצִיאָם אוֹתָם הַחוּצָה וַיֹּאמֶר וְגו'.
תָּא חֲזִי (ס ג א) בְּשַׁעֲתָא דְדִינָא שָׂרֵי בְּעֵלְמָא, הָא
אֲתָמֵר דְלָא לִיבְעֵי לְבַר נָשׁ לְאַשְׁתַּכַּח בְּשׁוּקָא, בְּגִין
דְכִיּוֹן דְשָׂרִיא דִינָא לָא אֲשַׁגַּח בֵּין זַפָּאָה וְחִיּיבָא, וְלָא
בְעֵי (לְאַסְתַּבְּלָא) לְאַשְׁתַּכַּח תַּמָּן. וְהָא אֲתָמֵר דְבְּגִין כֶּף
אַסְתִּים נַח בְּתִיבָה וְלָא יִשְׁגַּח בְּעֵלְמָא בְּשַׁעֲתָא דְדִינָא
יִתְעַבִּיד. וְכְתִיב (שְׁמוֹת יב) וְאַתֶּם לֹא תִצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ
עַד בֶּקֶר עַד דִּיתְעַבִּיד דִּינָא. וּבְגִין כֶּף וַיֹּאמֶר הַמַּלְט עַל
נַפְשֶׁךָ אֶל תְּבִיט אַחֲרֶיךָ וְגו'.

סְתָרֵי תוֹרָה

תּוֹסַפְתָּא קְטוּרֵי רַמָּאֵי, הוֹרְמֵנִי
 (עיין סוף הספר סי' ב) דְּבִדְוֵרִי. (נ"א
 דְּבוּרֵי ונ"א דְּבוּרֵינִי) חֲכִימִין
 בְּסַכְלָתְנוּ, יִסְתַּכְּלוּן לְמַנְדַּע,
 בְּשַׁעֲתָא דְרִישָׁא חוּוֹרָא אֲתִקִּין
 כְּרִסְיָא עַל גְּבִי סְמְכִין דְּאַבְנִין
 דְּמַרְגְּלִיטִין טָבִין. בֵּין אַנּוּן
 אַבְנִין אִית חַד מַרְגְּלִיטָא
 שְׁפִירָא בְּחִיזוּ יָאָה בְּרִיּוּא
 קוּמְטָרָא דְקִנְטָרָא (נ"א דְקִיטָרָא)
 דְּמִלְהָטָא בְּע' גְּוּוּנִין, אַנּוּן ע'
 גְּוּוּנִין מְלַהֲטִין לְכָל סֵטֶר.
 אֱלִין ע' מִתְפָּרְשָׁן מִגּוּ ג'
 גְּוּוּנִין. אֱלִין זִיקִין בְּזִיקִין
 דְּנִצְיָצִין לְד' סְטָרֵי עֲלִמָּא,
 הֲכָא אִיתָא זִיקָא תְּקִיפָא דְסֵטֶר
 שְׁמָאֲלָא דְאַתְאַחִיד בְּשִׁמְיָא.
 אַנּוּן גְּוּוּנִין שְׁבַעִין (דְּנִיאל ז)
 דִּינָא יְתִיב וְסַפְרִין פְּתִיחוּ.
 מִהֲכָא נְפָקִי גִירִין וְסִיפִין
 וְרוּמְחִין וְאַשָׁא דְקוּסְטָרָא.
 וְאַתְאַחִיד אָשָׁא תְּקִיפָא דְנַפְקָא
 מִשְׁמַיִם בֵּיהּ, וְכַד אֲתִאֲחִד
 אָשָׁא עֲלָאָה בְּאֱלִין דְּלִתְתָּא,

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הוּוּ
 אֲזִלִּי בְּאַרְחָא. אָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי יִצְחָק דִּינָא
 דְּעֵבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּמַבּוּל וְדִינָא דְסָדוּם,
 תְּרוּוּיָהּוּ דִּינִין דְּגִיְהֵנָם הוּוּ
 בְּגִין דְּחִיבֵי גִיְהֵנָם אֲתִדְּנוּ
 בְּמִיָּא וּבְאַשָׁא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק סָדוּם
 בְּדִינָא דְּגִיְהֵנָם
 אֲתִדְּן, דְּכִתִּיב וַיִּי הַמֶּטֶר עַל
 סָדוּם וְעַל עַמּוּרָה גְּפָרִית
 וְאִשׁ מֵאֵת יְיָ מִן הַשָּׁמַיִם. דָּא
 מְסַטְרָא דְּמִיָּא וְדָא (עיין סוף
 הספר סימן ב) מְסַטְרָא דְּאַשָׁא.
 דָּא וְדָא הוּא דִּינָא דְּגִיְהֵנָם,
 וְחִיבִין דְּגִיְהֵנָם בְּתֵרִין דִּינִין
 אֱלִין אֲתִדְּנוּ.

אָמַר לֵיהּ דִּינָא דְּחִיבֵי
 דְּגִיְהֵנָם תְּרִיסַר יְרַחֵי,
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְלִיק לּוֹן

לִית מֵאן דִּיכִיל לְאַתְּבַר רוּגְזָא
וְדִינָא.

עֵינֵינוּ לְהֵטִין כְּטִיסִין דְּנוֹרָא,
נְחִית בְּהוּ לְעֵלְמָא. וְוִי מֵאן
דְּאֶעְרַע בֵּיהּ, חֲגִיר חֲרָצִין (ס"א
חֲרָבִין), אִיהוּ חֲרָבָא שְׁנָנָא
בִּידֵיהּ, לָא חֲיִיס עַל טַב וְעַל
בִּישׁ. דְּהָא (ס"א פֶּסְקָא) פְּתָקָא
דְּאַנּוּן שְׁבַעִין בְּרֶשׁוּ דְאַתְּאַחִיד
הָהוּא סְטָרָא דְשְׁמִיָּא נְחִית
בִּידָא שְׁמֵאלָא בְּכַמְהָ דִּינִין,
אַתְּהֶפֶךְ בְּכַמְהָ גְּוֹנִין, הֶפְּוֶךְ
בְּכָל יוֹמָא, אִיהוּ אֲקָרִי כְּרַם
זֶלֶת דְּמַתְּקָנָא לְגַבֵּי בְּנֵי אָדָם.
כָּל גְּוֹנִין דְּכָלִי זַעְמוּ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בֵּיהּ אַתְּחֻזְיִין. וְאַנּוּן
יְתִבִּין בְּרוּמֵי דְעֵלְמָא, וּבְנֵי
נְשָׂא בְּסַכְלוּתָא דְלַהוֹן לָא
מִשְׁגַּחֵי בְּהוֹן. גְּפֻרִית וְאַשׁ
הַתּוּכָא דְמִיָּא וְאַשָׁא דְמַתְּהַכֵּי
מִן שְׁמִיָּא אַתְּאַחֲדוּ דָּא בְּדָא
וּנְחַת עַל סְדוּם. וְוִי לְחִיִּבְיָא
דְּלָא מִשְׁגִּיחִין עַל יְקָרָא
דְּמֵאַרְיָהוּן:

א עֲשֶׂרָה שְׁמֵהוּ גְּלִיפּוֹן

מִגִּיהֶנּוּם, וְתַמָּן מִתְּלַבְּנִין
וְיִתְבִּין לְתַרְעָא דְגִיְהֶנּוּם,
וְחֵמָאן אַנּוּן חִיִּבִּין דְּעֵאֲלִין
וְדִנִּין לֹון תַּמָּן, וְאַנּוּן תְּבַעֵי
רַחֲמֵי עַלֵּיהוּ. וּלְבַתַּר
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲיִיס
עַלֵּיהוּ וְאַעִיל לֹון לְדוּכְתָא
דְּאַצְטְרִיךְ לֹון. מִתְּהוּא יוֹמָא
וְלַהֲלָאָה גּוּפָא אֲשַׁתְּכַךְ
בְּעַפְרָא וְנִשְׁמַתָּא יְרַתָּא (דף קז
ע"א) אַתְּרָה פְּדַחְזֵי לָהּ. (נח טט א).
תָּא חֲזִי דְּהָא אַתְּמַר
דְּאַפִּילוּ אַנּוּן בְּנֵי
טוּפְנָא לָא אַתְּדְנוּ אֱלָא
בְּאַשָׁא וּמִיָּא. מִיָּא קְרִירָן
נְחִיתֵי מְלַעִילָא, וּמִיָּא רְתִיחָן
סְלָקֵי מִתְּתָא כְּפֹאֲשָׁא.
וְאַתְּדְנוּ בְּתַרֵּי דִינִין, בְּגִין
דְּדִינָא דְלַעִילָא הָכִי הוּא,
בְּגִין כֶּךְ בְּסְדוּם גְּפֻרִית וְאַשׁ.
אַמַּר לֵיהּ אִי יְקוּמוּן לְיוֹם

דִּינָא. אָמַר לִיהָ הָא אַתְּמַר. אַבְל אֱלִין דְּסָדוּם וְעִמּוּרָה
 לָא יְקוּמוּן, וַיְקָרָא אוֹכַח דְּכַתִּיב, (דברים כט) גְּפָרִית
 וּמִלַּח שְׂרָפָה כָּל אַרְצָה לָא תִזְרַע וְלֹא תִצְמִיחַ וְגו'. אֲשֶׁר
 הֶפֶךְ יִי בְּאִפּוּ וּבַחֲמָתוֹ. אֲשֶׁר
 הֶפֶךְ יִי, בְּעֵלְמָא דִּין. בְּאִפּוּ,
 בְּעֵלְמָא דְאַתִּי. וּבַחֲמָתוֹ,
 בְּזַמְנָא דְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִין
 הוּא לְאַחֲרֵיָא מִתִּיָּא. אָמַר
 לִיהָ תָא חַזִּי, כַּמָּה דְאַרְעָא
 דְּלַהוֹן אַתְּאָבִיד לְעֵלָם
 וְלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא, הָכִי נָמִי
 אַתְּאָבִידוּ אַנּוּן לְעֵלָם
 וְלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא.
 וְתָא חַזִּי, דִּינָא דְקוּדְשָׁא
 בְּרִין הוּא דִּינָא לְקַבֵּל
 דִּינָא. אַנּוּן לָא הוּא תִיִּבִין
 נִפְשָׁא דְמִסְכְּנָא בְּמִיכְלָא
 וּבְמִשְׁתֵּיָא, אוּף הָכִי קוּדְשָׁא

בְּהוֹרְמְנוּתָא דְמִלְכָא. (פירוש
 השם במלואו עשר אותיות יו"ד ה"א וי"ו
 ה"א). ב עֶשְׂרָא אַנּוּן וְסִלְקִין
 לְחַוְשֵׁבָן סְגִי. (פי' יוד עולה כ/ יוד
 הא עולה כ"ו, יוד (נ"ל הה וו) הא וי"ו
 עולה מ"ב, י' יד' יד' ידוד'
 עולה ע"ב). ג שְׁבַעֲיִן (הם ע"ב
 ונקראים ד' מחנות שכינה והם למטה
 ממלכות). גוּוֹן מְלַהֲטֵי לְכָל
 סֵטֶר. נִפְקִי מְגוּ שְׁמַהֲן דְאַגְלִיף
 רְזָא דְע' שְׁמַהֲן דְמִלְאַכְיָא.
 דְאַנּוּן בְּרְזָא דְשְׁמֵיָא.

וְאַנּוּן מִיכָאל גְּבִרְיָאל רְפָאל
 נוּרִיָּאל. קמ"ץ "קדומיאל
 "מלכיאל "צדקיאל. פת"ח
 "פדאל "תומיאל "חשדיאל.
 צר"י "צדקיאל "רוזיאל
 "יופיאל. סגו"ל "סטוטריה
 "גזריאל "ותריאל נ"א
 ורדיאל"ל "למואל. חר"ק
 "חזקיאל "רהטיאל
 "קדשיאל. שב"א "שמעאל
 "ברכיאל (נ"א שכניאל ונ"א
 ברקיאל"ל) "אהיאל. חל"ם
 חניאל"ל "להדיאל "מחניאל.

(נ"א ח"ניאל ל"עדיאל מ"לכיאל).
 "עניאל ענאל אהניאל
 רחמיאל עזריאל (נ"א ש"בנאל
 ר"ומיאל ק"דומיאל. שר"ק. חכמיאל
 רמיאל קרשיאל. חר"ק) סנניה
 ודרגזיה רסיסיאל דומיאל
 "חוניאל "זכריאל "ואריאל
 "ה"ינאל ד"נדאל ג"דיאל
 ב"דאל א'נפיאל ועדי"אל,
 אדנ"י על פְּלָהוּ. ד (פירוש כשע"ב
 מלאכים מתחברין במלכות אז נקרא
 מלכות הוא ובית דינו בלשון זה).

השלמה מההשמטות (סימן מ"ט)

"אהניאל "ברקיאל "גדיאל
 "דומיאל "הזריאל "ודרגזיה
 "זהריאל "חניאל "טהריאל
 "יעזריאל "כרעיאל
 "למדיאל "מלכיאל "נהריאל
 "סניה "ענאל "פתחיאל
 "צוריאל "קנאל "רמיאל
 "שעריאל "תבכיאל:

סדר תשר"ק

"תפוריא "שכניאל "רנאל
 "קמריה "צוריה "פסיסיה
 "עיריאל "סמכיאל "נריאל

בְּרִיךְ הוּא לָא אֲתִיב לֹון
 נִפְשֵׁייהוּ לְעֵלְמָא דְאֲתִי. וְתָא
 חַזִי, אֲנֹון אֲתִמְנְעוּ מִצְדָּקָה
 דְאֲקֵרִי חַיִּים, אוּף קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא מְנַע מִנִּייהוּ חַיִּים
 בְּעֵלְמָא דִין וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי.
 וְכִמָּה דְאֲנֹון מְנַעוּ אֲרַחֲתִין
 וְשְׁבִילִין מִבְּנֵי עֵלְמָא, הָכִי
 נִמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְנַע
 מִנִּייהוּ אוּרְחִין וְשְׁבִילִין
 דְרַחֲמֵי לְרַחֲמָא עֲלֵייהוּ
 בְּעֵלְמָא דִין וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי.
 רַבִּי אָבָא אָמַר כְּלָהוּ בְּנֵי
 עֵלְמָא יְקוּמוּן, וַיְקוּמוּן
 לְדִינָא וְעֲלֵייהוּ פְתִיב, (דניאל
 יב) וְאֵלֶּה לְחַרְפוֹת וּלְדַרְאוֹן
 עוֹלָם. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 מְאֵרִי דְרַחֲמִין אִיהוּ, פִּיּוֹן
 דְדָן לְהוּ בְּהֵאִי עֵלְמָא
 וְקָבִילוּ דִינָא, לָא אֲתִדְנוּ
 בְּכָלְהוּ דִינֵין.